

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.

Andra Kammaren.

N:o 1.

Sedan Riksdagen i enlighet med Riksdagsordningens § 2 samlats i Stockholm Måndagen den 16 Januari 1882, sammanträdde Andra Kammaren

Onsdagen den 18 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af representanten för Venersborg och Åmål, E. Sparre, såsom den ledamot, hvilken de fleste riksdagar be-
vistat, med följande helsningstal:

Herr Grefve E. Sparre: Ännu en gång var det mig beskärdt att såsom Kammarens äldste ledamot öppna dess första sammanträde under en ingående riksdagsperiod, och jag anhåller att dervid få till de gamla vännerna och de nya medlemmarna framföra ett hjertligt välkommen!

Sedan vårt senaste sammanträde har Kronprinsens förmälning med en från vår gamla konungaätt härstammande prinssessa, som vid sin ankomst mottogs och fortfarande helsas af folkets jubel, ytterligare stärkt bandet emellan landet och dess konungahus.

Den under sistlidne års försommar lockande årsväxten blef väl genom senare inträffad nederbörd betydligt reducerad och delvis vid inbergningen skadad, hvarigenom landtmannens förhoppningar gäckats; men genom lugn och betänksamhet torde dessa olägenheter kunna mildras. Öfriga näringar hafva med temlig framgång bedrifvits; och statens finanser äro i den ställning, att den så mycket omtvistade tillägsbevollningen bör kunna undvaras.

De tvenne stora frågor, på hvilkas lösning vi så länge väntat, lära väl icke vid detta första möte under perioden, men först under det nästföljande förekomma till afgörande, och måhända är detta rätt så godt. De uppoffringar af *alla*, som för dessa frågor ändamålsenliga genomförande krävas, de medgifvanden från vissa klassers sida, som af andra fordras, äro så betydliga, att så väl de nya som de

gamla medlemmarne af Riksdagen väl torde behöfva någon tid, efter det förslagen bekantgjorts, att betänka sig derpå. Om, å ena sidan, det icke kan bestridas att de anspråk på likhet i jordbeskattning, som i strid med förflutna tiders på privilegier grundade friheter framställas, hafva ett stöd och till och med ett berättigande i nuvarande tidsåsigter, så måste dock å den andra sidan medgifvas, att ett efterskänkande utan vidare åt oss nuvarande jordinnehafvare af alla de skyldigheter, hvarmed vi emottagit vår jord, dock vore en orättvisa mot öfriga samhällsklasser, som deraf komme att betungas; likasom att, huru vidt än anspråken stegras, rättvisans kraf aldrig kan, såsom man velat det, hänföras till en öfvervunnen ståndpunkt. Men förändrade tidsförhållanden kunna, särdeles i fråga om naturaprestationer, och dermed i någon mån jemförliga skyldigheter, kräfva modifikationer, dervid billigheten icke heller bör lemnas ur sigte. Ett ömsesidigt tillmötesgående är således under denna riksdagsperiod af allra högsta vikt, och jag gör mig också förvissad att partihänsyn och exklusivitet varder från Kammaren bannlyst.

Den tid, som genom de stora frågornas undanskjutande för tillfället besparas, kunna vi således egna åt näringsutvecklingen rörande frågor, bland hvilka handelstraktaten med Frankrike i första rummet lärer komma att sysselsätta oss. Vi böra hoppas att regeringens bemödanden att såmedelst åt våra näringar bereda afsättning må kunna af representationen godkännas, helst de restriktiva åtgärder, som i andra länder vidtagits, göra sådant för tillfället önskvärdt. Äfven de, som önska skydd för det inhemska arbetet, äro långt ifrån att bestrida handelns välsignelser, nödvändigheten att fästa behörigt afseende vid de större näringsgrenarnes afsättningsvilkor, samt en *uthärdelig* täflan, såsom häfstång för industriel utveckling.

Äfven på civillagstiftningens område lära af regeringen komma att föreläggas oss förslag, bland hvilka det om förlagslagstiftning är efterlängtadt.

Icke heller från enskilda motionärers sida lära, efter hvad det förljudes, de vanliga förslagen vid denna riksdag uteblifva. Beträffande dem bland dessa, som angå religionsfriheten, torde senaste tiders erfarenhet hafva ådagalagt, att föregående Riksdagars betänksamhet haft skäl för sig, och att ett allt för hejdlöst predikande slutligen alstrar en tvekan, som ändas med otro eller öfvertro. Mätte i dessa som i alla afseenden våra rådslag blifva till ära och gagn för Konung och fädernesland.

§ 2.

Ordföranden meddelade, att han anmodat undertecknade att tills vidare föra protokoll.

§ 3.

Ordföranden uppläste berättelsen om den i Riksdagsordningens § 32 föreskrifna fullmaktsgranskning, så lydande:

Protokoll hållet inför Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet vid lagtima riksdagen i Stockholm den 17 Januari 1882.

För granskning af de riksdagsmannafullmakter, hvilka jemlikt § 32 Riksdagsordningen blifvit den 16 och 17 innevarande månad af Andra Kammarens ledamöter till Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet aflemnade, hade denna dag bestämts, hvarjemte till följd af stadgandet i Riksdagsordningens nämnda paragraf Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i Riksbanken och tre bland fullmäktige i Riksgäldskontoret att vid denna granskning närvara; och infunno sig nu å anvisad lokal inom Kongl. Kanslihuset af fullmäktige i Riksbanken Herrar Ordföranden m. m. Grefve C. Levenhaupt, f. d. Statsrådet m. m. P. J. von Ehrenheim och Hemmansegaren Liss Olof Larsson, samt af fullmäktige i Riksgäldskontoret Herrar Bruksegaren m. m. C. von Stockenström, Sekreteraren m. m. P. Samzelius och Revisionssekreteraren m. m. A. V. Åbergsson.

Vid granskningen anmärktes att i den af domhafvanden i Ingelstads och Jerrestads härads domsaga utfärdade fullmakt för Landtbrukaren Lasse Jönsson i Sandby att vara ledamot för nämnda domsaga saknades de föreskrifna slutorden "hvarom detta län der till bevis och fullmakt", hvilket här antecknades, på det Kammaren måtte komma i tillfälle att utöfva sin pröfningsrätt huruvida berörda fullmakt ändock finge såsom giltig antagas.

Vidare förekom att hemmansegaren Carl Johansson i Hansjö hade i stället för fullmakt aflemnat Kongl. Maj:ts nådiga utslag den 15 sistlidne November, af hvilket utslag inhemtades, att sedan den 24 sistlidne Augusti afslutats val för valkretsen Särna och Idre, Eftadals, Orsa samt Mora, Sofia Magdalena och Venjans tingslag, der vid Carl Johansson erhållit de flesta rösterna och i följd deraf förklarats vara utsedd till ledamot i Riksdagens Andra Kammare för ifrågavarande valkrets, men Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i utslag den 24 September 1881 sig utlätit, att, som ostridigt vore att för Venjans socken för sistlidet år icke funnits någon af kommunalnämnden upprättad och af kommunalstämman i vederbörlig ordning granskad röstlängd, utan att i följd deraf till ledning vid öfverklagade valets förrättande i Venjans socken begagnats en af kommunalstämmans ordförande upprättad och först å kommunalstämma den 24 sistlidne Juli justerad röstlängd, alltså och då valet inom Wenjans socken sålunda icke blifvit i grundlagsenlig ordning förrättadt och förty måste anses ogiltigt, pröfvade, vid det förhållande att med frånräknande af de röster, som vid valet i Venjan tillfallit Carl Johansson och Bälter Sven Ersson i Östnor, den senare inom öfriga till valkretsen hörande socknar undfått 169, men Carl Johansson erhållit endast 164 röster, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande lagligt förklara Bälter Sven Ersson vara vald till Riksdagsman i Andra Kammaren uti ofvannämnda valkrets för tre år, räknade från och med innevarande års början, så hade Kongl. Maj:t genom ofvan omförmälda utslag förklarat, att den omständighet, att vid tiden för an-

ställande af ifrågavarande riksdagsmannaval inom Wenjans socken icke funnits någon för kommunen gällande allmän röstlängd icke lagligen föranleda dertill, att kommunens enligt 14 § Riksdagsordningen vid riksdagsmannaval röstberättigade medlemmar skulle vara beröfvade denna sin valrätt, och emedan i fråga om de röster, som afgifvits vid det inför ordföranden i Venjans sockens kommunalstämma i och för riksdagsmannaval den 10 sistlidne Augusti hållna sammanträde, dervid till efterrättelse tjenat en af ordföranden med ledning af infortrade upplysningar uppgjord och enligt påskrift, vid allmän lagligen majst kommunalstämma den 24 nästföretgågne Juli justerad och godkänd längd öfver de kommunens medlemmar, som ansetts vid valet ega rösträtt, icke visadt vore att de personer, hvilka dervid aflemnade röstsedlar, icke varit valberättigade eller att någon valberättigad från utöfvande af sådan rätt uteslutits, samt vid sådant förhållande domhafvanden vid sammanräkning af rösterna rätteligen tagit i beräkning jemväl de inom Venjans kommun aflemnade, fann Kongl. Maj:t skäligt, med ändring af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag, ogilla den emot ifrågavarande riksdagsmannaval förda klagan.

Ehuru det sålunda blifvit ådagalagdt att Carl Johansson vore till ledamot i Andra Kammaren utsedd, likväl och som nu förevarande granskning endast hade till föremål att undersöka huruvida företedda fullmakter äro i föreskrifven form utfärdade, men någon fullmakt för Carl Johansson icke blifvit till granskning uppvisad, ansågs till Kammarens pröfning böra öfverlemnas huruvida Carl Johansson ändock, på grund af förutnämnda utslag, må anses behörig att riksdagsmannakallet utöfva.

Slutligen anmärktes att i flera bland de företedda fullmakterna förekommo åtskilliga afvikelser från det i Riksdagsordningens 20 § föreskrifna formulär, såsom att i några fullmakter blifvit infördt när valet afslutats, samt att jemväl i öfrigt ett eller annat ord blifvit antingen tillagdt eller mot motsvarande ord utbytt, men då samtliga dessa afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet att derigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos berörda fullmakter i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

För Vexjö, Eksjö, Vimmerby och Borgholms städer, för Falköping, Lidköping och Hjo städer, samt för Umeå, Nordmaling och Bjurholms tingslags valkrets af Vesterbottens södra domsaga hade icke någon riksdagsman sig inställt, likasom endast tre riksdagsmän för Göteborgs stad uppvisat sina fullmakter, bland hvilka likväl vice häradshöfdingen S. Wieselgren uppvisat den för honom utfärdade fullmakt först sedan granskningen af fullmakterna blifvit påbörjad.

Hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren genom utdrag af protokollet, hvarjemte förteckning å de Kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter blifvit af dem uppvisade, tillika med fullmakterna skulle till Kammaren öfverlemnas.

In fidem
L. Annerstedt.

§ 4.

Ordföranden uppropade Kammarens ledamöter enligt den protokollet öfver fullmaktsgranskningen bilagda förteckning, samt öfverlemnade dervid till de närvarande de fullmakter, som undergått granskning. Nämnda förteckning hade följande lydelse:

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, för hvilka fullmakter blifvit den 16—17 Januari 1882 af dem uppvisade inför Chefen för Kongl. Justitiedepartementet.

	1. Litteratören, Fil. kand. Sven Adolf Hedin.
	2. Professoren m. m., Friherre Adolf Erik Nordenskiöld.
	3. Professoren Ernst Axel Key.
	4. Kanslirådet m. m., Friherre Alfred Henrik Edvard Fock.
	5. Revisionssekreteraren m. m. Anders Victor Åbergsson.
	6. Handlanden Johan Johansson.
	7. Kommerserådet m. m. Johan Sjöberg.
Stockholms stad	8. Presidenten m. m. Karl Johan Berg.
	9. Kommendören m. m. Carl Gustaf Lindmark.
	10. Grosshandlaren John Lovén.
	11. Generallöjtnanten m. m. Grefve Carl Magnus Ludvig Björnstjerna.
	12. Kommendören m. m. Friherre Berndt Oscar Stackelberg.
	13. Grosshandlaren Jacob Wedberg.
	14. Sekreteraren m. m. Moritz Rubenson.
	15. Generallöjtnanten m. m., Friherre Broder Abraham Leijonhufvud.
	16. Grosshandlaren Carl Christian Söderström.
<i>Stockholms län.</i>	
Norra Roslags domsaga	17. Per Persson i Norrsund.
Mellersta Roslags domsaga	18. Hammansegaren Jan Gustaf Jansson i Hemmarö.
Södra Roslags domsaga	19. Bruksegaren Erik Gustaf Boström.
Stockholms läns Vestra domsaga	20. F. d. Löjtnanten Sigge Ljunggren.

Södertörns domsaga	}	21. F. d. Stationsinspektoren Claes Pontus Arnoldsson.
Enköping, Södertelje, Norrtelje, Vaxholm, Öregrund, Östhammar och Sigtuna		22. Handlanden m. m. Gustaf Adalrik Ekdahl.

Upsala län.

Norunda härad, samt Wendels, Tierps, Vestlands och Elfkarleby tingslag	}	23. Nämndemannen Johan Erik Eriksson i Ahlberga.
Olands, Löfsta samt Films och Dannemora tingslag		24. Organisten Carl Carlsson.
Upsala läns Mellersta domsaga	}	25. Hemmansegaren Jan Eliasson i Skuttungeby.
Upsala läns Södra domsaga		26. Hemmansegaren Johan Erik Andersson i Säby.
Upsala	}	27. Professorn m. m. Herman Ludvig Rydin.

Södermanlands län.

Jönåkers härad	}	28. Handlanden Adolf Weckman.
Rönö, Hölebo och Daga härad		29. Godsegaren m. m. Grefve Axel Edvard Knut Mörner.
Oppunda härad	}	30. Hemmansegaren Nils Olsson i Åttersta.
Villåttinge härad		31. Kammarherren m. m. Lars Arnold Celsing.
Lifgedingets domsaga	}	32. Hemmansegaren Carl Andersson i Hamra.
Nyköping, Strengnäs, Mariefred och Trosa		33. Förste Landtmätaren m. m. Adolf Ferdinand Helander.
Eskilstuna och Thorshälla	}	34. Vinhandlanden Erik Albert Lundblad.

Östergötlands län.

Kinda och Ydre domsaga	}	35. Hemmansegaren Jakob Magnus Svensson i Grefverum.
Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga		36. F. d. Fabrikören Isaak Asklöf.
Lysings och Göstrings domsaga	}	37. Hemmansegaren Olaus Olofsson i Ullevid.
Åkerbo, Bankekinds och Hane-kinds domsaga		38. Godsegaren m. m. Friherre Iwar Otto Herman Koskull.
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	}	39. Hemmansegaren Carl Anders Larsson i Maspelösa.
Finspånge läns domsaga		40. Hemmansegaren Per Gustaf Petersson i Brystorp.

Aska, Dals och Bobergs dom-
saga	}	41. Hemmansegaren Jonas Anders-
son i Häckenäs.
Hammarkinds med Stegeborgs
skärgårds tingslag och Skär-
kinds domsaga		42. Nämndemannen Anders Magnus-
son i Lervik.
Linköping	}	43. Lektorn, fil. doktorn Nils Östling.
Norrköping		44. Tullförvaltaren m. m. Gustaf
Walther Lönegren.
		45. Fabriksidkaren Jöran Reinhold
Sääf.
Vadstena, Skeninge, Söderköping,
Motala och Grenna	}	46. Fabrikören m. m. Johan Gustaf
Granlund.

Jönköpings län.

Vestra härads domsaga	}	47. Hemmansegaren Carl Mejenqvist
i Mejensjö.
Östra härads domsaga		48. Hemmansegaren Samuel Johns-
son i Torget.
Östbo härad	}	49. Nämndemannen Magnus Anders-
son i Gripenberg.
Vestbo härad		50. Hemmansegaren Lars Johan
Larsson i Tranhult.
Tveta, Vista och Mo domsaga...	}	51. Hemmansegaren Johan Anders-
son i Tenhult.
Norra och Södra Vedbo dom-
saga		52. Hemmansegaren Johan Apollo-
nius Eriksson i Upsala.
Jönköping	}	53. Handlanden Frans Gustaf Sand-
vall.

Kronobergs län.

Uppvidinge härad	}	54. Hemmansegaren Jonas Jonasson
i Rasselbygd.
Konga härad		55. Hemmansegaren Johan August
Sjö i Linneryd.
Norrvidinge och Kinnevalds hä-
rad	}	56. Hemmansegaren Adolf Fredrik
Petersson i UGGLEKULL.
Allbo härad		57. Hemmansegaren Carl Magni i
Hunna.
Sunnerbo domsagas östra val-
krets	}	58. Hemmansegaren Carl Isak
Bengtsson i Össlöf.
Sunnerbo domsagas vestra val-
krets		59. Hemmansegaren Jöns Persson i
Grysshult.
Vexjö, Eksjö, Vimmerby och Borg-
holm	}	60.

Kalmar län.

Norra Tjusts härad	}	61. Hemmansegaren Jonas Petter
Nilsson i Kägglå. |
|---------------------------|---|---|

Södra Tjusts härad	62. Godsegaren m. m. Emil Key.
Aspelands och Handbörds domsaga	63. Hemmansegaren Carl Johan Svensén i Lilla Sinnerstad.
Sevedes och Tunaläns domsaga	64. Hemmansegaren Johan Fredrik Carlsson i Norra Fogelhem.
Norra Möre och Stranda domsaga	65. Hemmansegaren Gustaf Jonsson i Skeppentorp.
Södra Möre domsagas vestra valkrets	66. Hemmansegaren Jonas Jonasson i Gullaboås.
Södra Möre domsagas östra valkrets	67. Hemmansegaren Nils Petersson i Runtorp.
Ölands domsaga	68. Hemmansegaren Anders Petter Danielsson i Dystad.
Kalmar	69. Konsuln m. m. Carl Justus Hasselqvist.
Vestervik och Oskarshamn	70. Borgmästaren Nils Peter Bertrand Lindgren.

Gotlands län.

Gotlands Södra domsaga	71. Kontraktsposten m. m. doktor Anton Julius Lyth.
Gotlands Norra domsaga	72. Nämndemannen Per Larsson i Lilla Fole.
Visby	73. Kronofogden Carl August Bokström.

Blekinge län.

Listers domsaga	74. Hemmansegaren Ola Månsson i Jemshög.
Bräkne domsaga	75. Hemmansegaren Per Persson i Törneryd.
Östra domsaga	76. Hemmansegaren Anders Svensson i Lösen.
Medelstads domsaga	77. Hemmansegaren August Pettersson i Hasselstad.
Karlskrona	78. Kaptenen m. m. Georg af Trolle.
Karlshamn och Sölvesborg	79. Vice Konsuln Ernst Fredrik Wilhelm Meijer.

Kristianstads län.

Ingelstads och Järrestads domsaga	80. Landtbrukaren Lasse Jönsson i Sandby.
Villands härad	81. Hemmansegaren Anders Nilsson i Rinkaby.
Östra Göinge härad	82. Handlanden Hans Johnsson i Broby.

Albo och Gärds domsaga}	83. Hemmansegaren Sven Nilsson i Efveröd.
Vestra Göinge domsaga}	84. Landtbrukaren Ola Bosson Olsson i Maglehult.
Norra Åsbo härad}	85. Landtbrukaren Johan Jönsson i Axtorp.
Södra Åsbo och Bjäre härad ...}	86. Hemmansegaren Olof Andersson i Lyckorna.
Kristianstad och Simbrishamn}	87. Borgmästaren Carl Ehrenfried von der Lancken.

Malmöhus län.

Skytts och Oxie domsaga}	88. Landtbrukaren Märten Dahn i Östra Grefvie.
Färs domsaga}	89. Hemmansegaren Märten Trulsson i Starrarp.
Frosta domsaga}	90. Hemmansegaren Nils Nilsson i Östra Espinge.
Rönnebergs och Harjagers härad}	91. Landtbrukaren Christen Assarsson i Rönneberga.
Onsjö härad}	92. Landtbrukaren Anders Fredrik Pettersson i Sibbarp.
Luggude domsagas norra valkrets}	93. Landtbrukaren Sven Andersson i Plöninge.
Luggude domsagas södra valkrets}	94. Landtbrukaren Anders Persson i Mörarps.
Bara härad}	95. Hemmansegaren Ola Andersson i Burlöf.
Torna härad}	96. Fabriksidkaren Christen Christensson i Fladevadsmölla.
Herrestads och Ljunits härad ...}	97. Hemmansegaren Hans Andersson i Nöbbelöf.
Vemmenhögs härad}	98. Hemmansegaren Peter Persson i Stora Isie.
Malmö}	99. Grosshandlaren Gottfried Beijer.
	100. Redaktören, fil. doktorn Carl Christian Petter Herslow.
	101. Boktryckaren Carl August Andersson.
Lund}	102. Borgmästaren Eskilander Thomason.
Landskrona}	103. Vice Konsuln Johan August Öberg.
Helsingborg}	104. Boktryckaren Fredrik Theodor Borg.
Ystad, Trelleborg, Skanör och Falsterbo}	105. Häradshöfdingen m. m. Per August Wengberg.

Hallands län.

Halmstads och Tönnersjö härad	}	106. Godsegaren m. m. Ivar Lyttkens.
Höks härad		107. Landtbrukaren m. m. Carl Ifvarsson i Varestorp.
Årstads och Faurås härad	}	108. Landtbrukaren Karl Aron Jönsson i Torsholm.
Himle härad		109. Hemmansegaren Lars Börjesson i Vråen.
Fjäre och Viske domsaga	}	110. Hemmansegaren Johannes Bengtson i Öxared.
Halmstad och Engelholm		111. Handlanden Anton Wilhelm Angel.
Laholm, Varberg, Falkenberg och Kungsbacka	}	112. Borgmästaren m. m. Anders Magnus Lundberg.

Göteborgs och Bohuslän:

Askims, Vestra och Östra Hisingars samt Säfvedals domsaga	}	113. Organisten Jöns Rundbäck.
Inlands domsaga		114. Hemmansegaren Anders Andersson i Intagan.
Orousts och Tjörns domsaga	}	115. Docenten Axel Wilhelm Ljungman.
Norrvikens domsaga		116. Hemmansegaren Anders Petter Lind i Kustorp.
Lane och Stångenäs härad	}	117. Hemmansegaren Janne Marcuson i Skogen.
Sotenäs, Tunge och Sörbygdens härad		118. Hemmansegaren Johannes Andersson i Knarreвик.
Göteborg	}	119. Grosshandlaren m. m. Olof Wijk.
		120. Sekreteraren, vice häradshöfdingen, fil. doktorn Sigfrid Wieselgren.
		121. Medicine doktorn m. m. Charles Dickson.
		122.
		123.
Uddevalla, Strömstad, Marstrand och Kongelf	}	124.
		125.
	}	126. Kontraktsposten m. m., doktor Gustaf Theodor Ljunggren.

Elfsborgs län.

Marks härad	}	127. Landtbrukaren Frans Gustaf Jansson i Karlshed.
--------------------	---	---

Elfsborgs län.

Veden och Bollebygds härad	}	128. Godsegaren Carl Gustaf Otterborg.
Flundre, Väne och Bjerke domsaga		129. Häradshöfdingen m. m. Anders Lennart Lewin.
Kinds härad	}	130. Hemmansegaren Svante Fredrik Norén i Solberga.
Redvägs härad		131. Hemmansegaren Josef Smedberg i Vedåkra.
Vätle, Ale och Kullings härad	}	132. Landtbrukaren Sven Andreasson i Tollered.
Ås och Gäseneds domsaga		133. Handlanden Per Gustaf Sandberg.
Sundals härad	}	134. Hemmansegaren Johannes Larsson i Södra Blekan.
Nordals och Valbo härad		135. Hemmansegaren Sven Håkansson i Bäckenas.
Tössbo och Vedbo domsaga	}	136. Hemmansegaren Petter Andersson i Högkil.
Venersborg och Åmål		137. Landshöfdingen m. m. greve Erik Sparre.
Borås, Alingsås och Ulricehamn	}	138. Borgmästaren Victor Nils Ekenman.

Skaraborgs län.

Åse och Viste, Barne och Laske domsaga	}	139. Hemmansegaren Johannes Andersson i Baltorp Lassagården.
Kinnefjerdings, Kinne och Kållands domsaga		140. Hemmansegaren Anders Svensson i Bossgården.
Skånings, Vilske och Valle domsaga	}	141. Godsegaren Nils Johan Boström.
Gudhems och Kåkindes domsaga		142. Hemmansegaren Johannes Jons-son i Fröstorp.
Vartofta och Frökinds domsaga	}	143. Hemmansegaren Carl Persson i Stallerhult.
Norra Vadsbo domsaga		144. Hemmansegaren Anders Johans-son i Löfåsen.
Södra Vadsbo domsaga	}	145. Godsegaren Anders Theodor Vallenius.
Mariestad, Skara och Sköfde		146. Borgmästaren m. m. Anders Peter Trybom.
Lidköping, Falköping och Hjo	}	147.

Vermlands län.

Väse, Visnums och Ölme härad	}	148. Hemmansegaren Lars Andersson i Vestra Vall.
Fernebo härad		149. Bruksegaren Johan Emanuel Jansson.

Vermlands län.

Mellansysslets domsaga	}	150. Landtbrukaren Carl Fredrik Segerlind i Uddersrud.
Södersysslets domsaga		151. Landtbrukaren Anders Andersson i Smedbyn.
Nordmarks domsaga	}	152. Hemmansegaren Nils Nilsson i Vrångebol.
Fryksdals öfra tingslag		153. Hemmansegaren Arvid Jönsson i Östmark.
Fryksdals nedra tingslag	}	154. Klockaren Johan Andersson i Lysvik.
Jösse domsaga		155. Förre Nämndemannen Anders Bengtsson i Kärrsmossen.
Elfdals och Nyeds domsaga	}	156. Hemmansegaren Bengt Bengtsson i Gunneby.
Karlstad och Filipstad		157. Biskopen m. m. doktorn Claes Herman Rundgren.
Kristineham, Nora, Lindesberg och Askersund	}	158. Bruksegaren Gustaf Albert Forsell.

Örebro län.

Edsbergs, Grimstens och Har- demo Härad	}	159. Nämndemannen Johan Erik Eriksson i Väsby.
Kumla och Sundbo härad		160. Nämndemannen Erik Olsson i Sännersta.
Glanshammars och Örebro härad	}	161. Hemmansegaren Per Nilsson i Råby.
Askers och Sköllersta härad		162. Hemmansegaren Folke Andersson i Helgesta.
Lindes domsaga	}	163. Bergsbruksidkaren Per Magnus Larsson i Löa.
Nora domsaga		164. Bergsbruksidkaren Johan Johansson i Bergsäng.
Örebro	}	165. Telegrafkommissarien Carl Arvid Gumælius.

Vestmanlands län.

Vestmanlands södra domsaga	}	166. Landtbrukaren Gustaf Sälling i Brånsta.
Vestmanlands vestra domsaga		167. Rusthållaren Lars Nilsson i Viby.
Vestmanlands norra domsaga	}	168. Hemmansegaren Jan Andersson i Hälla.
Vestmanlands östra domsaga		169. Hemmansegaren Johan Erik Johansson i Forneby.
Vesterås och Köping	}	170. Borgmästaren m. m. Carl Oscar Magnus Schenström.
Arboga och Sala		171. f. d. kaptenen m. m. Alarik Fredenberg.

Kopparbergs län.

Nedan-Siljans domsaga	}	172. Fullmäktigen i Riksbanken Liss Olof Larsson i Vestannor.
Ofvan-Siljans domsaga		173. Hemmansegaren Carl Johansson i Hansjö.
Hedemora domsaga	}	174. Hemmansegaren Jan Andersson i Jönvik.
Falu domsaga		175. Hemmansegaren Anders Hansson i Solberga.
Söderbärkes, Norrbärkes och Grangärde tingslag	}	176. Bergsmannen Johan Boman i Flatenberg.
Näs, Jerna och Floda samt Malungs, Lima och Äppelbo tingslag		177. Handelsföreståndaren Stormats Mathias Olsson i Sörnäs.
Falun, Hedemora och Säter ...	}	178. Rådmanen, vice häradshöfdingen Herman Wilhelm Hultberg.

Gefleborgs län.

Gestriklands domsagas östra tingslag	}	179. Landtbrukaren Erik Westin i Hagsta.
Gestriklands domsagas vestra tingslag		180. Hemmansegaren Anders Göransson i Åsen.
Norra Helsinglands domsaga ...	}	181. Nämndemannen Anders Larsson i Lund.
Vestra Helsinglands domsaga ...		182. Hemmansegaren Olof Jonsson i Hof.
Södra Helsinglands domsaga ...	}	183. Hemmansegaren Magnus Jonsson i Vansäter.
Gefle		184. Landshöfdingen m. m. Gustaf Ferdinand Asker.
Söderhamn och Hudiksvall	}	185. Borgmästaren Frans Johan Erland Berglöf.

Vesternorrlands län.

Medelpads vestra domsaga	}	186. Hemmansegaren Jonas Sjölund i Skjöle.
Medelpads östra domsaga		187. Hemmansegaren Petter Näsman i Näs.
Säbrå, Gudmundrå, Boteå och Nora tingslag	}	188. Hemmansegaren Per Westman i Rossvik.
Ramsele och Sollefteå tingslag		189. Hemmansegaren Erik Petter Jonsson i Myre.
Nordingrå och Nätra tingslag	}	190. Hemmansegaren Per Gustaf Näslund i Hagaris.
Själevads och Arnäs tingslag		191. Hemmansegaren Per Olof Hörnfeldt i Hörnäs.
Hernösand och Östersund	}	192. Lektorn, fil. doktorn Carl Johan Blomberg.
Sundsvall		193. Grosshandlaren m. m. fil. doktorn Johan Severin Axell.

Jemtlands län.

Jemtlands norra domsaga	}	194. Hemmansegaren Hans Andersson i Bringåsen.
Jemtlands vestra domsaga		195. Hemmansegaren Gunnar Eriksson i Mörviken.
Jemtlands östra domsaga	}	196. Hemmansegaren Per Olof Eriksson i Fanbyn.
Herjeådalens domsaga		197. Bruksegaren William Farup.

Vesterbottens län.

Umeå samt Nordmalings och Bjurholms tingslag	}	198.
Degerfors, Åsele lappmarks och Lycksele lappmarks tingslag		199. Kronolänsmannen Per Anton Hellgrén.
Vesterbottens norra domsaga ...	}	200. Verksegaren Anton Markstedt på Lejonström.
Vesterbottens mellersta domsaga		201. Hemmansegaren Nils Boström i Bodbyn.

Norrbottens län.

Piteå domsaga	}	202. Hemmansegaren Johan Erik Wikstén i Öjeby.
Luleå domsaga		203. Hemmansegaren Hans Fredrik Bergström i Björnsby.
Kalix domsaga	}	204. Kyrkoherden Axel Hugo Sandström.
Torneå domsaga		205. Handlanden Johan Wilhelm Lindh i Wojakkala.
Umeå, Skellefteå, Luleå Piteå och Haparanda	}	206. Vice konsuln Henrik Johan Sundström.

Såsom frånvarande vid uppropet antecknades:

Herr *M. Rubenson*, hvilken i skrifvelse till ålderspresidenten anmält, att han på grund af ett offentligt komitéuppdrag måst afresa till Kristiania;

Herr *B. A. Leijonhufvud*, som något senare infann sig i Kammaren;

Herr *S. L. Sjöblom*, som enligt inlemnadt läkarebetyg af sjukdomsfall hindrats att inställa sig.

Med anledning af den i fullmaktsgranskningsprotokollet förekommande anteckning, att Herr *Wieselgren* först efter granskningens början aflemnat fullmakt, företeddes läkareintyg, utvisande, att Herr *Wieselgren* af sjukdom hindrats att förrän den 16 afresa till hufvudstaden.

Herr *A. Rundbäck* anmälde, att han, som af sjukdomsfall inom sin familj hindrats att inställa sig vid riksdagen den 16, numera aflemnat sin fullmakt.

§ 5.

Herr J. Rundbäck fick ordet och anförde följande: Herr Ålders-president, mine Herrar! Ehuru jag ingenting har att anmärka mot det nu föredragna protokollet, som blifvit fördt inför Chefen för Justitiedepartementet vid granskningen af fullmakterna för ledamöterna af Riksdagens Andra Kammare, så anser jag mig icke förty berättigad, på grund af föreskrifterna uti Riksdagsordningens 32 paragraf 2 mom., att vid detta tillfälle yttra mig öfver ett riksdagsmannaval, som ej blifvit hållet, och således om en fullmakt, som ej kunnat utfärdas eller granskas.

Förhållandet är nemligen, att för den domsaga, jag har äran representera, skulle, enligt mitt förmenande, grundadt på grundlagens tydliga föreskrifter, denna gången varit valda tvenne riksdagsmän i stället för en. Riksdagsordningens 13 paragraf 2 mom. föreskrifter nemligen bland annat: "*Domsaga, som, oberäknadt dertill hörande städer, har större folkmängd än fyratiotusen, varde dock af Konungen, så vidt ske kan, häradsvis indelad i två valkretsar, som välja hvardera en riksdagsman.*" När nu, enligt Statistiska centralbyråns uppgifter om folkmängden i riket, sådan den förefas den 31 December 1880, hvilka uppgifter, som vi alla känna, ligga till grund för valen till riksdagsmän uti Andra Kammaren, sedan de blifvit, som skett, godkända af regeringen, folkmängden inom sagda domsaga uppgick till — icke, som Statistiska centralbyrån beräknar, endast 35,917 personer, utan till 40,636 personer eller, huru man än räknar, till åtminstone 40,031 — så framgår deraf granneligen rättigheten af mitt påstående, att nämnda domsaga borde hafva varit indelad i valkretsar och fått välja tvenne riksdagsmän. Orsaken hvarför ej så skett eller hvarföre Statistiska centralbyrån ej fått folkmängden inom domsagan högre än först angifna siffror, förklaras uti en vid uppgifterna och om folkmängden i denna domsaga bifogad upplysande not, hvilken jag anhåller få något närmare skärskåda. Inom anmärkta domsagan finnes nemligen en kommun, som heter Örgryte, som har en folkmängd af 8,331 personer, men af denna folkmängd är endast 3,612 både mantals- och kyrkoskrifna i församlingen, hvaremot af återstoden 4,719, äro 4,114, såsom noten upplyser, *faktiskt boende och mantalsskrifna inom kommunen*, ehuru kyrkoskrifna uti Göteborgs stad, och resten 605 personer, ehuru äfven inom kommunen faktiskt boende, både mantals- och kyrkoskrifna i Göteborg. Alla dessa 4,719 personer öfverföras emellertid af Statistiska centralbyrån till staden, emedan, som Byrån uttrycker sig, den vid sina folkmängdsberäkningar lika mycket i detta fall som för riket i öfrigt måste fästa afseende vid endast den kyrkoskrifna befolkningen. Emellertid visar sig denna grundsats, ehuru godkänd af regeringen, vid tillämpningen vara allt annat än grundlagsenlig; ty då Riksdagsordningens 14 paragraf bland annat stadgar följande: *Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man etc.*, så följer väl otvifvelaktigt häraf, att åtminstone alla de 4,114

personer, hvilka, ehuru ej i Örgryte kyrkoskrifna, dock, såsom derstädes *faktiskt boende och mantalsskrifna, der och icke annorstädes kunna och böra få utöfva sina kommunala och medborgerliga rättigheter och skyldigheter*. De anförda orden: "*der han bosatt är*" kunna och behöfva icke heller missförstås, ty hvad detta stadgande innebär, det förtydligas fullständigt af andra lagrum. Så bestämma förordningarne om kommunalstyrelse såväl å land som i stad, att medlem af en kommun är en hvar, som der är mantalsskrifven, likasom gällande fattigvårdsförordning gör hemortsrätten beroende af mantalsskrifningsorten; och slutligen stadgas i mantals- och skattskrifningsförordningen af den 20 Juli 1861 paragraf 3 mom. 1: "En hvar skall mantals- och skattskrifvas, der han har eller, i följd af sitt vistande, bör anses hafva sitt bo och hemvist". Af allt detta framgår, att åtminstone de omnämnda, Örgryte kommun fränkända 4,114 personer, såväl i kommunalt som i administrativt och juridiskt hänseende icke annorstädes kunna få utöfva sina medborgerliga rättigheter än inom det distrikt, den kommun och domsaga, de tillhöra. I Göteborg äro de icke mantalsskrifna eller boende, följaktligen äro de icke heller derstädes uppförda på uppbörds-, debiterings- eller röstlängderna och kunna alltså aldrig der, så länge detta förhållande eger rum, få deltaga i riksdagsmanna- eller andra medborgerliga val. De äro således ställda utom lagen, eftersom de äro fränkända sina medborgerliga rättigheter, och Örgryte kommun, som rätteligen bort hafva 9 eller 8 elektor, har fått åtnöja sig med 4, under det Göteborgs stad derföre icke fått välja flera riksdagsmän än den hade förut. Den af Statistiska byrån tillämpade grundsatsen är således icke hållbar och den har också ej blifvit af samma myndighet uppehållen; ty i samma domsaga finnes en annan kommun, Rödbo, hvartil hör en andel af Nödinge socken i Elfsborgs län, i hvilken andel alla invånare äro kyrkoskrifna i Nödinge socken, men icke förty hafva dessa räknats till Rödbo kommun och Hisings domsaga, således ett förfarande alldeles motsatt det, som egt rum i Örgryte. Hade grundsatsen, som blifvit tillämpad på senare stället, iakttagits på det förra, så hade derstädes åter inom denna domsaga i Elfsborgs län bort vara tvenne riksdagsmän, som den ock har haft, men numera icke har. Emot ett sådant, enligt min åsigt grundlagsstridigt förfarande, som jag anser berör hela Kammaren, är det jag på detta sätt velat till protokollet inlägga min protest.

Herr Asker yttrade: Herr President! Då den föregående talaren slöt sitt anförande, utan att framställa något yrkande, har jag intet att yttra angående det ämne, han vidrört. Men jag hemställer, att det Kammaren meddelade protokoll öfver fullmaktsgrensningen inför Chefen för Justitiedepartementet måtte, med anledning af ett par andra frågor, varda bordlagdt.

Denna hemställan blef, på derom gjord proposition, af Kammaren bifallen.

§ 6.

I förutnämnda skrifvelse till Ålderspresidenten har Herr Rubenson anhållit om ledighet från riksdagsöromålen till och med den 19 Januari, hvilken anhållan af Kammaren beviljades.

§ 7.

Ordföranden uppläste en till honom från Statsministern ankommen skrifvelse, hvarigenom meddelades, att Hans Maj:t Konungen denna dag klockan 12 ville emottaga den deputation, som enligt Riksdagsordningen har att å Kammarens vägnar begära talman och vice talman.

Ordföranden meddelade, att han anmodat Herrar V. Åbergsson, C. Carlsson, L. A. Celsing, P. G. Pettersson, G. af Trolle, C. E. von der Lancken, G. Beijer, F. G. Jansson, G. A. Forsell, C. M. O. Schenström, A. Göransson, A. H. Sandström och A. V. Angel, att, under ordförandeskap af Herr Åbergsson, för nämnda ändamål begifva sig till Kongl. slottet.

§ 8.

Ordföranden uppläste följande, nu ankomna

Protokoll, hållet inför Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet den 18 Januari 1882.

Lektorn Abraham Rundbäck, Boktryckaren Sven Adolf Hedlund, Stadsmäklaren Olof Melin och Grosshandlaren Peter Hammarberg hade aflemnat fullmakter utvisande, att de vid hållna riksdagsmannaval blifvit utsedda till ledamöter af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 Januari innevarande år, Rundbäck för Vexjö, Eksjö, Vimmerby och Borgholms städer samt Hedlund, Melin och Hammarberg för Göteborgs stad. Och sedan berörda fullmakter funnits vara i föreskrifven form utfärdade samt vidare granskats af vederbörande Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret utan att desse emot fullmakterna framställt någon anmärkning, beslöts att samma fullmakter skulle på anmälan till Rundbäck, Hedlund, Melin och Hammarberg återställas; hvarjemte protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle Andra Kammaren meddelas.

In fidem

L. Annerstedt.

På framställning af ordföranden godkände Kammaren fullmakterna för de i protokollet nämnda fyra ledamöter.

§ 9.

Deputationen återkom, och tillkännagaf dess ordförande, att Herr O. Wijk och Herr Carl Ifvarson blifvit utnämnda, den förre till talman, den senare till vice talman.

§ 10.

Talmannen helsade Kammaren med följande ord

Mine Herrar af Andra Kammaren!

Konungens förtroende har kallat mig att äfven vid denna riksdag vara Kammarens Talman, och minnet af den välvilja jag under den flydda riksdagsperioden på denna plats inom Kammaren rönt, inger mig det hopp, att ett oveldigt och samvetsgrant utförande af det mig lemnade uppdrag må kunna åt mig bevara de äldres och förvärfva de nyvalda ledamöternas vänskap och förtroende.

Med denna förhoppning och en vördsam önskan om lycka och framgång i Kammarens förestående arbeten, beder jag få innesluta mig, mine Herrar, i Edert öfverseende och Eder välvilja.

§ 11.

På hemställan af Talmannen beslöt Kammaren, att vid början af morgondagens plenum företaga val af sekreterare; att Fredagen den 20 utse tre ledamöter i talmanskonferensen; två kanslideputerade; åtta ledamöter att i förening med Talmannen tillsätta Kammarens kansli och betjening; tre ledamöter att besörja Kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 12.

Kammaren beslöt enligt Talmannens hemställan, att Måndagen den 23 företaga val af ledamöter och suppleanter i de ständiga Utskotten, äfvensom att de senare skulle utses till lika antal med de förre.

§ 13.

Till talareplatser för de ledamöter, som önskade sig deraf begagna, anvisades på Talmannens hemställan de två nedersta platserna i främsta stolraden till venster.

Kammaren åtskildes klockan $\frac{1}{2}$ 1.

A. Hedin.

E. Thomasson.